

MURIEL ROMANA

MARCO
PILO

TIGER MORÍ

+III+

MARCO POLO

Muriel Romana

MARCO POLO

Tiger morí

Z francúzštiny preložila
MARTA ČINOVSKÁ

slovar

Copyright © Éditions Calmann-Lévy
Published by arrangement with Lester Literary Agency
First publication: Édition° 1
Le Tigre des mers, 2003
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2004, 2009, 2016
Translation © Marta Činovská 2004, 2009, 2016

ISBN 978-80-556-2282-8

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými a ani vo forme fotokópií, nahrávok, ani prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

*Môjmu tigrovi, ktorému vďačím,
že som sa stala matkou.*

*Čo som tu vyrozprával, nepredstavuje
ani polovicu toho, čo som videl a zažil.*

Marco Polo
Milión

OBSAH

I	Potešenia Veľkého chána	13
II	Perla a mušľa	40
III	Čierny drak	58
IV	Kvet túžby.....	83
V	Misia.....	113
VI	Útočisko	129
VII	Prebudenie tigra.....	145
VIII	Zovretie Bieleho lotosu	153
IX	Syna za syna	188
X	Popol exilu.....	225
XI	Cudzinec vo vlastnej zemi.....	254
XII	Knihá zázrakov.....	266
	Poznámka autorky	291
	Mapa Ázie za čias Marca Pola	294

Tisíccky míľ od Chanbaliqu...

Stepou sa hnal vietor. Horúci prach zvestoval búrku. Jazdec, stratený uprostred nekonečna, vyčkával pri kamenom náhrobku, jedinom svedkovi, že tadiaľ kedysi prešli ľudia. Dávno už upadol do zabudnutia, zvetraný časom, napoly pochovaný v prachu. Dul ľadový vietor. Ai Xue si vyhrnul golier až po nos. Zmobilizoval všetku svoju energiu, aby rozprúdil *čchi* v kanálikoch celého tela a rozohrial sa. Konečne na obzore zbadal kúdoľ prachu. Mysľou mu blysko, že to možno víchrica ženie k nemu chuchvalce piesku, čo ho pohltia skôr, ako by sa mohol brániť. Blížiaci sa rachot búrky sa čoskoro zmenil na cval. Postupne rozoznával malú skupinku. Jazdcov bolo zo desať, boli dobre ozbrojení, odetí v zvieracích kožiach na mongolský spôsob. Kone mali koženú výstroj a vpredu na čele sa im týčil roh ako bájnym jednorožcom. Blížili sa takou rýchlosťou, až sa Ai Xiu obával, či ho kopytami nepridľávajú. Aj jeho kôň znervóznel, lebo vycítil pánovu neistotu. Ai Xue pritiahol opraty, aby ho upokojil. Konečne jazdci spomalili. Bez slova krúžili okolo Ai Xua, premeriavali si ho a zvažovali, či je schopný brániť sa. U bojovníkov je to zvykom. On sa ani nepohol a ovládol svoj strach. Zle poznajú Čňanov, najmä lekárov, hoci chýr o Bielom lotose už presiahol hranice ríše. Asi mu prisudzovali rovnakú magickú moc ako svo-

jim šamanom. Obklúčili ho. Ich šéf sa postavil Ai Xiuovi zoči-voči. Bol to asi štyridsaťročný muž, jeho výzor prezrádzal urodzenosť, i keď drsný výzor jeho sprievodu o tom nesvedčil. Na zovretej pästi mu hrdo sedel orol kráľovský.

- Som Nayan, princ z krvi chánov, - prehovoril odmeraným hlasom. - Prišiel som, aby som vyhovel tvojej žiadosti.

Ai Xue sa sústredil, aby mu rozumel. Nayan nehovoril rečou vládnucich, ale stepných Mongolov, ktorých prízvuk a slovník neovplyvnila čínština. Hoci vladárovo nariadenie zakazovalo Mongolom učiť sa po čínsky a naopak, oba jazyky sa predsa len navzájom obohatili, asi tak ako rôznofarebné hodváby nechajú na sebe odtlačky toho druhého.

Tajná spoločnosť Bieleho lotosu už niekoľko mesiacov vyvíjala intenzívne úsilie, aby podlomila mongolskú nadvládu. Biely lotos viedol oddávna vnútri ríše skrytý boj o navrátenie čínskeho vládcu na trón. Teraz sa rozhodol pre veľmi nebezpečnú hru, spojiť sa s Kaiduom, znepriateleným bratrancom Veľkého chána Chubilaja. Kaidu popieral legitímny nárok Chubilaja na trón a chcel zaujať jeho miesto. Nepristúpil však zatiaľ na ponuky o zblíženie. Ignoroval všetky odkazy Bieleho lotosu..., až kým sa nespomenulo meno Marca Pola.

- Čo teda chceš? - opýtal sa princ Nayan.

Hoci si Ai Xue odpoveď mnohokrát v duchu opakoval, hodnú chvíľu mlčal. Mongolský jazdec naň upieral pohľad dravca. Číňan vedel, že od jeho slov bude závisieť nielen jeho osud, ale aj osud celej zeme...

I

POTEŠENIA VEĽKÉHO CHÁNA

Brucho mu žalostne ovísalo nad stehnami. Vankúše sa v svetle červených lampiónov z ryžového papiera leskli. Nedovidel ani na maličkú, ktorá sa venovala jeho údu z nefritu. Vedel, že ani tejto noci neobstojí svojej povesti nenásytného obra. Zachádzal s ňou však obozretne. Keďže mu už nič neposkytovalo pôžitok, stal sa vo všetkom pôžitkársky. S bláznivou nástojčivosťou vyhľadával chvíľkové potešenia práve preto, že mu unikali. Zakaždým, keď do jeho izby vošli mladé dievčatá oblečené ako z nevestinca v Hangzhou, cítil sa mužný. Približovali sa k nemu so sklopenými očami, cupkali tesne vedľa seba a chveli sa. Už pohľad na ne bol pre neho omladzujúcim kúpeľom.

Kvapka potu mu dopadla na viečko. Oči ho zaštíпали. Zaklonil hlavu a zavrel oči. Zacítil, ako ho ovíja vlastný pach potu. Tentoraz mu bol odporný. Kíby mu spôsobovali bolesť, no skôr, ako skončí noc, na to na chvíľu zabudne. Až do nasledujúcej noci. Jazykom si prešiel po takmer bezzubých ďasnách. Včera mu opäť vytrhli jeden zub a v ústach mu zostala pachuť krvi. *Chuť krvi...* Je to už dávno, čo jeho ruky pokryl tento krvavočervený závoj. Napriek tomu ho však nikdy neopustilo to zvláštne opojenie z krvi, ktoré ho degradovalo na úroveň zvierata. V duchu sa pýtal, či jeho žiadostivosť po mladých panách nesúvisí práve s týmto pocitom. Mal rád ich ženskú

vôňu, keď si ich skrotil a bezohľadne s nimi nakladal podľa vlastnej vôle. Hľadel si na ruky, priťahovali pohľad, obrovské, biele s ohryzenými nechtami. Časom – čas v tom zohral rolu, lebo od svojho nástupu na trón už neuchopil opraty do rúk – jeho ruky stvrdli a stratili cit. Musel dlho spracovávať ženské telo, aby si oživil v pamäti kedysi vášnivé hladkanie.

Mladé dievča, ktoré sa mu venovalo, skladalo skúšku na výbornú. Keby jej dal vytrhať predné zuby, pocit by bol ešte príjemnejší. Usilovala sa zo všetkých síl. On však už vedel, ktorá z nich sa bude na sklonku noci tešiť jeho priazni. Vybral si ju, keď sa mu kľačiaci predstavovali. Malá Číňanka, sotva polovička z neho. Obviazané chodidlá jej dodávali zvláštny pôvab. Hoci túto barbarskú praktiku pri svojich manželkách zavrhol, zakaždým sa ňou pri týchto ženách nechal zviazať. Táto mala nôžky také maličké, že pripomínali bambusové klíčky. Mohol ich pokojne zovrieť v ruke. Už pri tomto pomyslení pocítil v sebe takú silu, že dievčina kľačiaca pred ním, to pripisovala iste svojmu úsiliu.

Od rána ho pobolievala hlava. Dúfal, že s pribúdajúcou nehou noci sa bolesť zmierni. Nestalo sa tak. Každý pohyb hlavou bol utrpením. Priviedli mu len štyri panny. Tým horšie pre dve zvyšné. Nemal dosť síl poskytnúť im to, čoho sa tak obávali.

Jediným pohybom poslal preč dievča pri svojich nohách. Vzdialila sa, hlboko sa ukláňajúc a ďakujúc za česť, ktorej sa jej dostalo.

Bez slova ukázal na korisť, ktorú si zvolil na túto noc. V poníženom úklone sa blížila k nemu. Ostatné, dokonale vycvičené starými konkubínami, vedeli, čo majú robiť. Držali sa v úctyhodnej vzdialenosti, pripravené poslúchnuť akýkoľvek vládcov príkaz.

Ukázal na širokú posteľ, na ktorej sa ako rozškerená rana červenala hodvábná prikrývka. Dievčina si poslušne kľakla k vankúšu. S námahou sa vyslobodil z veľkého kresla. V kolenách mu pod obrovskou hmotnosťou tela zapras-

kalo. Ohromné stehná, hrubé ako chrámové stúpy, sa treli jedno o druhé. Križe ho ukrutne boleli. Priložil si ruku k hrudi a s námahou dychčal. Odplul si do nachystanej nádoby. Potom podišiel k posteli a chytil do rúk nefritový úd, čo nahrádzal jeho vlastný. Panna sa roztriasla na celom tele. Zatlieskal. Vystrašené dievča vyliezlo na posteľ a natiahlo sa na ňu. Hruď sa jej dvíhala v šialenom rytme. Priesvitný odev prezrádzal tvary mladučkého tela. Klakol si nad ňu. Dievčaťu uniklo zastenanie. Začal ju dlho hladkať. Jeho ruky na sviežich stehnách dievčiny boli vlhké. Zovrel v dlani jej malé chodidlá. Ani sa nepohla, len telo mala na prasknutie napäté ako luk. Vládcova dľaň sa pohla smerom hore po jej stehnách, uchopila prsia, primalé pre obrovskú ruku. Spoza stisnutých viečok dievčiny sa skotúľali slzy. S námahou zdržiavala ostatné! Pocítil čosi ako ľútosť. Usiloval sa, aby mala tvár schovanú v tieni, no nedarilo sa to. Pomaličky začal z dievčiny strhávať šaty. Zvuk driapaného hodvábu mu pohládzal sluch. Panna sa zmietala v nekontrolovaných kŕčoch. Zvalil sa na ňu a pokúšal sa roztvoriť jej stehná silne pritísnuté k sebe. Naraz ho prekvapivo rýchlo odtisla. Keď zbadala, že sa z postele tak ľahko nevyslobodí, zo všetkých síl sa bránila údermi pästí. Vôbec si to nevšímal, akoby sa ho to ani netýkalo. Zvalený na tejto úbožiačke pocítil nekonečnú ľútosť. Zatúžil, aby s ním zdieľala jeho kráľovský pôžitok. Pre ňu bol však len úbohým obrovským páchnucim starcom. Keby však vedela, aké mladé sa cíti jeho srdce. V tejto telesnej schránke sa ukrýva mladický zápal stepného žriebäťa. Budhisti právom vyhlasujú, že z tela sa treba vymaniť. Jedného dňa sa aj tak už nezdvihne. Opustí telo, prekážajúce mu vrátiť sa na loviská svojich predkov. Dá sa pochovať ako jeho slávny predchodca Džingischán na úpäti pohoria Altaj na neznáмом mieste, aby nikto o ňom nevedel. A všetci tí, čo budú sprevádzať pohľadom pohrebný sprievod Veľkého chána Chubilaja, budú odsúdení na smrť. A čo zostane po ňom?

Skôr ako jej stačil uchopiť zápästia, poškriabala ho na tvári. V žilách mu zovrela krv. Zmocnil sa ho hnev poní-

ženého mocnára, schmatol bičiek a šlahal ním, kým sa od námahy nezvalil. So zavretými očami cítil, ako sa ho zmocňuje spánok. Prvý raz po dlhom čase pocítil zlosť a vzrušenie. Asi by nemal vyhnať dievčinu, ktorej sa to nevedomky podarilo dosiahnuť.

1282 – Chanbaliq, vladárovo Mesto

Po horúčave v palácových sieňach ho vonku striasol chlad sviežeho večera. Husté čierne oblaky celkom zakrývali mesiac a hviezdy. Cestu len slabo osvetľoval papierový lampáš, čo niesol v ruke sluha. Shajbami napriek svojmu veku ešte stále držal so svojim pánom krok. Odkedy opustili palác, Marco Polo sa ani raz neobrátil, oči upieral na zem a pokúšal sa preniknúť temnotu. Táto časť parku nebola veľmi udržiavaná. Vladár sem nikdy nechodieval, a tak to bolo možno preto, alebo aj naopak. Benátčan mohol podchvíľou zakopnúť o koreň vytŕčajúci zo zeme, naraziť do opusteného balvana alebo spadnúť do jamy, čo vyhlbilo nejaké zviera, aby sa ukrylo pred ľuďmi. V žalúdku ho ťažila príliš bohatá večera. Vedel, prečo je Shajbami zachmúrený. Pred odchodom do kráľovského paláca Marco poriadne sluhu vyhrešil, lebo sa zabával s Daom Zhiyuom, nazývajúc ho Malý pán, zatiaľ čo mal nachystať odevy na kráľovskú audienciu, ako mu rozkázal. Možno sa mu ruka vyšmykla príliš rýchlo, aby ho potrestal. Teraz to už ľutoval, ale stalo sa. Vedel, že starý sluha s ním aspoň týždeň prehodí len tie najnevyhnutnejšie slová. Odkedy mu otec Niccolo daroval Shajbamiho ako sluhu, Marco sa nikdy necítil naozaj jeho vlastníkom. Starý služobník si nikdy neodpustil poznámku, že „signor Niccolo“ to tak ni-

kdy nerobil, alebo si to aspoň pomyslel. S pribúdajúcim vekom si dokonca dovoľoval občas obísť Marcove rozkazy pod zámienkou, že nemá čas. Benátčan už uvažoval, že si zaobstará nového sluhu.

A tak kvôli rozmarom svojho otroka Marco meškal na audienciu u vládára. Toto nedodržanie zásad etikety sa isto bude vysvetľovať ako neslýchaná bezočivosť.

Marco Polo sebaisto vkročil do veľkej sály. Jeho príchod sprevádzalo odsudzujúce šomranie. Benátčan sa blížil k tridsiatke a bol na vrchole síl, svalnaté telo zocelené ťažkými skúškami, tvár ošľahaná slnkom na cestách Perziou a Čínou. Spod dlhých obrv mu ako zafíry žiarili modré oči.

Pozdravil najbližších dvoranov a vnoril sa do davu. Jeden z otrokov mu podal misku s jazmínovým čajom. Jeho svieža vôňa priviala Marcovi množstvo spomienok. Tak voňal aj olej z Božieho hrobu preliaty do fľaštičky s touto esenciou. Táto vôňa sa niesla aj z polí, ktoré presnoril, aby našiel svojho syna Daa. A bola to najmä jemná vôňa krásnej Xiu Lan, ktorá sa vášnivo oddávala jeho náruživým objatiam.

Rozhovory dvoranov k nemu doliehali ako bzučanie, ktoré ho dráždilo. Hoci sám mal na sebe nádherný odev, zdalo sa mu, že sa eleganciou nikdy nevyrovná týmto novodobým mandarínom, Mongolom, Ujgurom alebo Peržanom, ktorí zaplnili palác Vládárovho mesta.

Keď nebol prítomný vládca, audiencie sa konali s láskavým zvoľením Chubilajovho syna a dediča trónu Zhenjina. Princ si tak vynahrádzal svoje práva, keďže nemal zatiaľ nijakú moc. Marco sa netešil jeho priazni, a tak mohol opäť očakávať len to najhoršie.

Od smrti svojej milovanej manželky predošlého roku sa Chubilaj prestal zaujímať o záležitosti ríše. Vysiloval sa v divokých poľovačkách, a potom sa zavrel do Pavilóna pokoja so ženami, vínom a pokrmami zo zveriny. Celé dni sa nezdvihol z lôžka, kde si nechal posluhovať. Zlé jazyky na dvore tvrdili, že kurtizán sa ani nedotkne a necháva si ich posilať len preto, aby neutrpela jeho povesť. Tieto or-

gie v ústraní trvali niekedy celé týždne. Vladárov apetít si vyžadoval veľké úsilie služobníctva. Jedlá nesmeli nikdy vychladnúť. Dokonca aj uprostred leta, keď bol vo svojom paláci na severe, muselo byť v Chanbaliqu všetko stále pripravené, pre prípad, že sa nevyhnutne musí vrátiť do hlavného mesta. Hoci viedol neopísateľne nákladný spôsob života, neustále sa obával, aby mu niečo nechýbalo. Keď sa Chubilaj na jeseň vrátil späť do Chanbaliqu, zveril sa Marcovi, že to bola jeho posledná cesta a trón opustí, až keď ho uložia do hrobu. Marco mu neoponoval a hrdlo mu zovrelo náhle dojatie. Benátčan zbadal, že za tých niekoľko mesiacov vládár zostarol o desaťročie. Ale každý nový deň znamenal aj jeden deň života.

- Pán Polo!

Marco sa mykol. Zhenjin stál celkom blízko neho, povýšenecký, afektovaný a nadutý. Šedivejúce vlasy sa usiloval šikovne schovať pod čiapkou. Hoci už nebol najmladší - mal štyridsať rokov - postavu mal štíhlu, úplný protiklad otcovej tučnosti. Tak málo sa podobal na Chubilaja, že keby jeho matka nebola po celý život zavretá v ženských komnatách paláca, dalo by sa pochybovať, či je vôbec vladárovým synom.

Marco sa hlboko dedičovi trónu uklonil.

- Čo viete nové o našom vládcovi? - spýtal sa Zhenjin a v neúprimnom tóne jeho hlasu zaznela bezodná žiarlivosť.

- O nič viac ako zvyšok dvora, Vaša výsosť, nevidel som už nášho pána a vládcu viac ako tri dni. Je zavretý vo svojom pavilóne.

Zhenjin prikývol.

- No napriek tomu, pán Polo, je známe, že sa k vám správa ako k synovi!

- Na moju veľkú ľútosť ste sa však vy nikdy ku mne nesprávali ako k bratovi.

- Možno ste vy o to nemali záujem... A teraz ste sa zjavi-
li na kráľovskej audiencii bez správ o vladárovi. Vráťte sa domov, pán Polo.

A vzdialil sa bez ďalších slov. Znamenalo to azda vyhostenie? Ak sa Marco dostaví na budúcu audienciu, princ ho možno dá zavrieť za neposlušnosť. Zhenjin už dosiahol, že Sanga, ambiciózny budhistický mních a Marcov priateľ, bol vylúčený z audiencií u vládára a mal na starosti len hospodársku správu. Lenže Zhenjin netušil, že práve táto funkcia Sangu priblíži k vládárovi. Teraz už svoje rozhodnutie ľutoval a dal to Sangovi pocítiť pri každej príležitosti. Priateľstvo, ktoré spájalo Marca s mníchom, poskytovalo princovi vynikajúcu zámienku, aby mohol ukojiť svoju túžbu po moci. Zhenjin chcel Marca odstaviť od dvora, lebo ten by tam rád zostal. Zamyslený kráčal a nezbadať svojho sýrskeho sluhu, ako sa k nemu krívajúc blíži, ako keby mu bol ktoviea-ko ublížil. Preháňa, aby som ho ľutoval, pomyslel si Marco.

- Pane, - povedal benátskym nárečím, - akýsi pán by rád s vami hovoril.

Keď ho Shajbami oslovoval pán, chcel tým vyjadriť svoju nespokojnosť. Zdôrazňoval tak rozdiel medzi pánom a sluhom, čo sa Marcovi z hĺbky duše bridilo.

- A to si šiel taký kus cesty, aby si mi povedal len toto? Ako tak na teba hľadím, mal si radšej zostať v posteli a liečiť sa.

- To som aj urobil, pane, ale on prišiel k vám. A tak som ho dovedol až sem.

- Dúfam, že si mi nepriviedol nejakého otravného človeka.

- Pozvanie bolo od niekoho, od koho sa neodmieta, - povedal Shajbami záhadne.

Marco bol v pomykove, nevedel, či jeho otrokovi niekto pohrozil, alebo ho podplatil. Opýtal sa:

- Kde je teda ten tajomný človek?

- V palácovej záhrade, pane.

Marco sa pobral za ním, no najskôr vykonal niekoľko úctivých pozdravov a úklonov hodnostárom ríše.

Jeho služobník sa nekonečné minúty náhlil kráľovským parkom cez aleje orchideí a lotosov. Keď sa blížili